

Teatre
Auditori de
Granollers

diumenge
–19 h
23/05

Simfonia de Cambra

Amb l'Orquestra de Cambra de
Granollers i el pianista Jordi Masó

Programa

DIMITRI XOSTAKÒVITX
(1906-1975)

Tres Danses fantàstiques
op.5

Trio núm.1 op 8 (fragments)

Tres Preludis op.2

Simfonia de Cambra
en Do menor Op.110a

Durada: 60 minuts

Fitxa artística

Orquestra de Cambra de Granollers

Corrado Bolsi, director

Jordi Masó, piano

Teresa Sirvent, text i veu

Orquestra de Cambra de Granollers:

Violí I: **Corrado Bolsi, Cristian Benito, Enric Riera,**
Aleksandra Ivanovich, Natalia Brzewska,
Laia Besalduch, Isabel Archs

Violín II: **Antònia Escalas, Chus Castro, Eduard Herrero,**
Francina Moll, Jordi Montoliu, Raquel García

Viola: **Maria Juan, Marta Sedó, Irene Argüello,**
Montserrat Vallvé

Violoncel: **Anna Costa, Joan Anton Pich, Marçal Ayats,**
Tais Costa

Contraaix: **Mònica Serra, Trent Hellerstein**

Orquestra de Cambra de Granollers

Teatre Auditori de Granollers

L'Orquestra de Cambra de
Granollers és resident al Teatre
Auditori de Granollers

Temporada
2020-2021

📍 @TAGranollers

📘 @teatreauditori

📷 @teatreauditoridegranollers

Xostakóvitx: retrat musical d'una època

Dimitri Xostakóvitx (1906-1975) és un dels músics més importants del segle XX, amb una producció formidable que inclou 15 simfonies, 15 quartets de corda, dues òperes, una opereta, tres ballets, 6 concerts, música de cambra, cicles de cançons, música per a piano, cantates, oratoris, música per a pel·lícules, amb un inconfusible llenguatge musical, sovint inquietant, sarcàstic i amarg, i sempre vinculat fortament a les circumstàncies que va viure (i que va patir) durant tota la seva vida. A Xostakóvitx li va tocar viure la Revolució Russa, la implantació del règim comunista, l'enfortiment de l'aparell soviètic amb el control creixent de totes les activitats culturals, els mandats de Lenin i d'Stalin, l'època de les purgues, el terror, les depuracions en massa, els gulags, la Segona Guerra Mundial i després la Guerra Freda. I en la seva música sempre hi trobem emocions i sentiments derivats de totes aquestes circumstàncies, a tall de confessió, d'exorcisme, de crit desesperat.

Perquè Xostakóvitx és l'exemple paradigmàtic de l'artista constantment vigilat, sempre sota sospita, amenaçat, censurat i castigat. Però l'etapa més crua, més terrorífica va ser la dels anys 30 i 40, i fins a la mort d'Stalin, perquè va ser l'època més ferotge del règim comunista, uns anys sinistres que ell va patir molt en primera persona però també a través d'un munt d'amics seus i col·legues que van ser víctimes d'aquesta repressió ferotge, fins al punt de ser detinguts, deportats i en molts casos assassinats. Xostakóvitx va acabar utilitzant la seva música per expressar aquell món fosc i opressiu, on no es podia dir res fora de lloc perquè t'hi jugaves la vida. I va convertir la seva música en una arma expressiva per denunciar aquesta situació terrible i demencial, per protestar, per exorcitzar tots els dimonis i vehicular totes les seves pors, decepcions, neguits, i la ràbia per la manca de llibertat.

No obstant això, al concert d'avui sentirem música de dues etapes radicalment oposades en la biografia de Xostakóvitx, començant amb una selecció de les primeres composicions escrites en plena adolescència, una època feliç i esperançada, i acabant amb la *Simfonia de cambra* op.110, composta el 1960, en un moment dramàtic, possiblement el més trist de la seva vida.

El mateix Dimitri Xostakóvitx, des de dalt de l'escenari i amb veu femenina, ens explicarà en primera persona totes aquestes vivències i records, i ens convidarà a viatjar en el temps fins a la seva feliç adolescència, quan va escriure aquestes miniatures fresques, joioses i prometedores, que tocarà al piano Jordi Masó: tres preludis de l'opus 2, i les tres *Danses fantàstiques* op.5, la primera amb ritme de marxa, la segona de vals i la tercera amb aire de polca. Xostakóvitx era estudiant al conservatori de Sant Petersburg (aleshores encara es deia Petrograd), i estava a punt de graduar-se. Però l'estiu de 1923 va tenir un brot de tuberculosi que li va afectar els ganglis limfàtics, i el van haver d'operar. La recuperació la va fer en un sanatori a Crimea, acompanyat per la seva germana gran, Maria, gràcies a la qual sabem (per les cartes que li escrivia a sa mare) que en Dimitri s'anava recuperant molt bé: s'havia engreixat, estava bronzejat, se sentia content i fins i tot s'havia enamorat! Efectivament a Crimea va conèixer Tatiana Glivenko, una joveneta de la seva edat (16 anys) que li va robar el cor, i a qui va dedicar l'obra que també escoltarem en aquest concert, el Trio n.1 per a violí, violoncel i piano, compost durant aquesta estada al sanatori, una obra en un sol moviment, ardent i apassionada, que no arriba al quart d'hora de durada i que l'autor va titular *Poema*. Va ser

interpretat per primera vegada el 8 d'abril de 1924 a Moscou, en la prova que va fer Xostakóvitx per entrar al conservatori, però lluny de ser un treball d'estudiant, aquest Trio ens mostra un creador inexpert però talentós, sensible, dotat d'imaginació i grans idees, i amb un domini tècnic admirable.

Els anys que van venir després van ser foscos i inquietants, i la seva música els reflecteix perfectament. Un dels millors exemples és la *Simfonia de cambra* op.110, que és la versió orquestral que va fer el seu alumne Rudolf Barshai del *Quartet de corda* n.8, un monument del gènere. Xostakóvitx el va compondre entre el 12 i el 14 de juliol de 1960, després d'una visita a la ciutat de Dresden, encara devastada pels intensos bombardejos de l'aviació britànica durant la segona guerra mundial. Aquesta visita el va deixar profundament tocat perquè ell també vivia una situació dramàtica: li havien diagnosticat una poliomièlitis que l'estava deixant molt dèbil, però -encara més dolorós i humiliant- l'havien afiliat per força al partit comunista, l'aparell repressor que l'estava fustigant des de feia trenta anys. Maxim, el fill del compositor, va explicar que aquell dia va veure plorar son pare com mai abans. Va quedar molt tocat, fins al punt de pensar en el suïcidi, i només la música el va redimir d'aquella profunda tristesa. Oficialment, aquest quartet estava dedicat "a la memòria de les víctimes del feixisme i de la guerra", subtítol que va complaure molt les autoritats soviètiques; però no hi ha dubte que té un inequívoc caràcter autobiogràfic: en les confessions que li va fer Xostakóvitx al seu biògraf Solomon Volkov (i publicades 4 anys després de la seva mort), va dir que "*s'ha d'estar cec i sord per no veure-ho, perquè està més clar que l'abecedari: al Quartet hi cito Lady Macbeth* (l'òpera que el règim va considerar pornografia musical), *la 1a Simfonia, la 5a... Què tenen a veure amb el feixisme? Faig que s'escolti un cant rus en memòria de les víctimes de la Revolució, i reprenc el tema jueu del meu segon trio...*". Novament, la música convertida en crit de denúncia. Però hi ha una empremta personal encara més forta que tot això: des del primer compàs, i en tots els moviments de l'obra, s'hi escolta una seqüència melòdica inquietant, formada per quatre notes (Re-Mi bemoll-Do-Si), que són l'acrònim musical de les inicials del seu nom i cognom (DSCH) i que apareix sota formes molt diverses, amb ritme de vals macabre, amb l'aparença de marxa fúnebre, envoltat d'acords violents i salvatges... És la seva signatura personal, i també el seu autoretrat.

Xostakóvitx era una "acord dissonant" dins del socialisme soviètic, i la seva música va ser un constant cant de protesta, un crit lúcid i íntegre enmig de la bogeria soviètica.

Xavier Chavarria, musicòleg.

Concert familiar 18 h

Edat recomanada: a partir de 5 anys

Durada: 30 minuts

El codi secret

Amb David Puertas i l'Orquestra de Cambra de Granollers

Organització i promoció:

Amb el suport de: